

Dosarul nr. 3ra-532/19

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Zinaida Talpalaru)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Iulia Cimpoi, Ion Secrieru, Aliona Danilov)

DECIZIE

12 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,
în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în
judecată depusă de Svetlana Olărescu împotriva Casei Naționale de Asigurări
Sociale cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 18 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin
care s-a respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a
menținut hotărârea din 19 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,
prin care s-a admis acțiunea depusă de Svetlana Olărescu,

constată:

La 01 noiembrie 2017, Svetlana Olărescu, reprezentată de avocatul Ina
Pucas, a depus cerere de chemare în judecată în ordinea contenciosului
administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale (în continuare
CNAS) cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii a invocat că, prin raportul nr. 744 din 12 aprilie 2017 a
Consiliului pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, i-a fost
determinată dizabilitate accentuată din cauza afecțiunii ei generale și procentul
păstrat al capacității de muncă de 35%, fapt ce se confirmă și prin certificatul de
dizabilitate și capacitate de muncă nr.258573.

Astfel, în data de 13 aprilie 2017, s-a adresat Casei Teritoriale de Asigurări
Sociale Centru, mun. Chișinău (în continuare CTAS Centru) cu cerere prin care a
solicitat să-i fie stabilită, calculată și achitată pensia de dizabilitate cu anexarea
tuturor actelor solicitate, inclusiv carnetele de muncă în original.

La 07 august 2017, Svetlanei Olărescu i-a fost eliberată legitimația
nr. 149633 în care este consemnat că i-a fost stabilită indemnizația în sumă de
215,53 de lei și ajutor în sumă de 120 de lei, însă carnetul de muncă nu i-a fost
restituit.

Ulterior, la 10 august 2017, Svetlanei Olărescu i-a fost comunicată Decizia

nr. 91/2017/26109 din 01 august 2017 emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Centru, mun. Chișinău, privind refuzul stabilirii pensiei, din motiv că stagiul de cotizare necesar este de cel puțin 13 ani, conform articolului 20 alin. (1) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998.

Nefiind de acord cu acesta decizie, Svetlana Olărescu s-a adresat cu cerere prealabilă atât către CTAS Centru, cât și către CNAS prin care a solicitat anularea deciziei în cauză și stabilirea pensiei de dizabilitate.

Prin răspunsul nr. 0-1677/17 din 06 octombrie 2017, CNAS a refuzat în satisfacerea cererii, invocând că prin prisma prevederilor articolului 20 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, asiguratul încadrat într-un grad de dizabilitate, cauzată de o boală obișnuită, beneficiază de o pensie de dizabilitate, dacă îndeplinește condițiile de stagiul de cotizare în raport cu vârsta la data constatării dizabilității (pentru asiguratul în vârstă de la 37 ani până la 41 ani stagiul necesar de cotizare constituie 13 ani). Persoanelor, care la momentul încadrării în grad de dizabilitate, nu îndeplinesc condițiile pentru obținerea dreptului la pensie de asigurări sociale de stat, li se stabilesc alocații sociale de stat în condițiile Legii nr. 499 din 14 iulie 1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni. Însă, conform materialelor de control s-a constatat că, la momentul adresării Svetlanei Olărescu către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Centru, mun. Chișinău, aceasta a confirmat stagiul de cotizare doar de 6,6 ani din cel necesar de 13 ani.

Sub acest aspect reclamanta a considerat că, mărimea alocației în sumă de 215,53 de lei nu este calculată corect, deoarece în stagiul de cotizare nu i-a fost inclusă perioada de muncă în colhoz, fără care într-adevăr nu acumulează stagiul de 13 ani.

În această ordine de idei, reclamanta Svetlana Olărescu, reprezentată de avocatul Ina Pucas, a solicitat admiterea acțiunii; a recunoaște drept ilegală Decizia nr. 91/2017/26109 din 01 august 2017 emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Centru, mun. Chișinău, privind refuzul stabilirii pensiei, în partea stabilirii alocației sociale de stat în sumă de 215,53 de lei; a obliga CNAS să recalculeze și să achite Svetlanei Olărescu alocația socială de stat, ca persoană cu dezabilitate accentuată, începând cu data de 13 aprilie 2017.

Prin hotărârea din 19 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 41, 43-46 recto-verso) s-a admis acțiunea depusă de Svetlana Olărescu;

s-a recunoscut ca fiind ilegală Decizia nr. 91/2017/26109 din 01 august 2017 emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Centru, mun. Chișinău, privind refuzul stabilirii pensiei, în partea stabilirii alocației sociale de stat în sumă de 215,33 de lei;

s-a obligat CNAS să recalculeze și să-i achite Svetlanei Olărescu alocația socială de stat, ca persoană cu dezabilitate accentuată, începând cu data de 13 aprilie 2017.

Prin decizia din 18 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de CNAS și s-a menținut hotărârea din 19 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 78, 79-85).

Prima instanță și instanța de apel și-au argumentat concluziile prin prisma Hotărârii nr. 27 din 20 decembrie 2011 a Curții Constituționale privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și

alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați. Or, potrivit Curții, un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de articolul 46 din Constituție și respectiv de articolul 1 din Protocolul nr. 1 CEDO numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are o valoare economică.

În acest sens, instanțele inferioare au notat că, odată ce i-a fost stabilită pensia de dizabilitate, reclamanta a dobândit licit dreptul social. Astfel, în speță sunt aplicabile dispozițiile art. 12 alin. (2) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 (în redacția în vigoare la 01 aprilie 2017), conform cărora cuantumul pensiei minime de dizabilitate în cazul unei dizabilități accentuate reprezintă 70% din cuantumul venitului lunar minim garantat stabilit prin lege.

Totodată, instanța de apel a reținut că, o interpretare diferită a normei menționate, așa cum este indicată în Deciziei CNAS nr. 0-1677/17, este inadmisibilă, deoarece contravine principiului securității raporturilor juridice.

La 26 februarie 2019, CNAS a declarat recurs împotriva deciziei din 18 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 89-93, 94).

În motivarea recursului a invocat că, instanța de apel a interpretat în mod eronat legea și a săvârșit alte încălcări, care au dus la soluționarea greșită a cauzei sau aprecierea probelor a fost arbitrară, iar erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În acest sens, recurentul a menționat că, în motivarea soluției sale, prima instanță a reiterat cererea de chemare în judecată și nu a aplicat elocvent prevederile art. 20 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998, art. 2 alin. (1), art. 8 alin. (1) din Legea nr. 499-XIV din 14 iulie 1999, art. 4 din Legea nr. 279 din 16 decembrie 2016 privind bugetul de stat pentru anul 2017 și Hotărârea Guvernului nr. 154 din 15 martie 2017.

Mai mult decât atât, prima instanță nu a motivat hotărârea în partea modificării cuantumului pensiei minime cu cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real.

Dealtfel, Curtea de Apel Chișinău, în mod eronat și neîntemeiat a aplicat prevederile Legii nr. 499 din 14 iulie 1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni. Or, alocația de stat a intimatei Svetlana Olărescu nu are tangență cu pensiile procurorilor.

Respectiv, pretențiile reclamantei care formează obiectul prezentului litigiu nu au o baza legală suficientă.

În această ordine de idei, recurentul CNAS a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a deciziei din 18 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 19 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei decizii noi, prin care să fie respinsă acțiunea depusă de Svetlana Olărescu.

Prin încheierea din 15 mai 2019 a Curții Supreme de Justiție s-a considerat admisibil recursul depus de CNAS împotriva deciziei din 18 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și s-a transmis Colegiului lărgit pentru examinare în fond.

Examinând recursul declarat, completul specializat pentru examinarea cauzelor de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție îl consideră întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei din 18 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și restituirea cauzei la Curtea de Apel Chișinău, din considerentele ce succed.

În debut, Colegiul consideră oportun de a învedera că, la 01 aprilie 2019 a intrat în vigoare Codul administrativ al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, fapt ce rezultă din articolul 257 alin. (1) al acesteia.

În această consecvență este notabil că, potrivit articolului 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Astfel, procedura de contencios administrativ dedusă judecării în prezenta speță urmează a fi judecată prin prisma dispozițiilor Codului administrativ al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018. Or, din înțelesul logico-juridic al articolului 258 alin. (3) din Codul administrativ rezultă cert că, procedurile de contencios administrativ care au fost inițiate până la intrarea în vigoare a Codului administrativ, însă nu au fost finalizate, se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a Codului administrativ, conform prevederilor Legii nr. 116 din 19 iulie 2018.

Articolul 248 din Codul administrativ stipulează la alin. (1) lit. d) că, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie prin care casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

La începutul analizei temeiniciei deciziei din 18 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, Colegiul consideră imperioase dezideratele Curții Europene a Drepturilor Omului reținute în cauza Zubac vs. Croația (hotărârea din 05 aprilie 2018) potrivit cărora, din moment ce preeminența dreptului constituie un principiu fundamental al democrației și al Convenției, nu putea exista nicio așteptare, în baza Convenției sau de altă natură, potrivit căreia Curtea Supremă trebuia să ignore sau să nu aibă în vedere nereguli procedurale evidente.

Astfel, efectuând controlul judiciar al deciziei din 18 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, Colegiului vădește că instanța de apel nu a aplicat normele de drept material ce guvernează raporturile material-litigioase, iar drept consecință a adoptat o soluție nemotivată.

Instanța de recurs consideră necesar de a reitera că legislația procedural-civilă consacră principiul general după care orice hotărâre judecătorească trebuie să fie motivată și să reprezinte premisa pentru soluția din dispozitiv. Această dispoziție este edictată atât în interesul unei bune administrări a justiției și încrederii ce trebuie să inspire justițiabililor, cât și pentru a se da instanțelor superioare posibilitatea de a controla judecata primelor instanțe.

Pentru satisfacerea acestui principiu, judecătorii fondului sunt dator să arate motivele de fapt și de drept care au format convingerea lor, să enunțe cele constatate și dovezile care au determinat-o.

Reieșind din caracterul devolutiv al apelului și respectând principiile dreptului procesual civil, instanței de apel îi revine o deosebită atenție de a contura faptele

juridice prin care se justifică pretențiile Svetlanei Olărescu și obiecțiile CNAS și fără de care este imposibilă soluționarea justă a litigiului.

Astfel, instanța de apel avea obligația de a examina în tot apelul și de a răspunde la toate întrebările ridicate în fața instanței, atât ca instanță de apel, cât și ca instanță investită să judece cauza în fond. Or, aceasta este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel, cât și în acțiune. Este inadmisibil ca un motiv de apel să fie refuzat pentru discuție pentru motive formale sau să fie omis de către instanța de apel. Instanța de apel trebuia să cerceteze și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate, iar în caz de nerespectare a acestor reguli, decizia instanței de apel se consideră neîntemeiată și pasibilă casării de către instanța de recurs.

Sub acest aspect, Colegiul constată că, în speță, instanța de apel a judecat formal cauza și nu a aplicat legea materială ce guvernează litigiul, deoarece nu a dat un răspuns cert la întrebarea „de ce actul administrativ care formează obiectul material al prezentei acțiuni de contencios administrativ este ilegal în fond” și „anume căror legi materiale contravine acesta”. Or, motivarea deciziei din 18 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău se bazează în mare parte pe prevederile Constituției Republicii Moldova și aserțiunile cuprinse în hotărârea Curții Constituționale nr. 27 din 20 decembrie 2011.

La capitolul dat instanța de recurs notează că, prin prisma articolului 7 din Constituția Republicii Moldova, aceasta este Legea Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Din norma precitată se distinge că Constituția este o lege supremă din punct de vedere juridic în raport cu toate legile. Respectiv, Constituția, ca lege fundamentală stabilește principiile pe baza cărora se organizează statul și societatea, este un document cu semnificație specifică în plan juridic. Or, aceasta nu reglementează toată activitatea subiecților de drept, pentru aceasta existând legile speciale.

Este înafara oricărui dubiu că, Legea Supremă într-adevăr garantează la articolul 47 dreptul la asistență și protecție socială. Însă, întreg sistemul de garanții de stat al sistemului public de asigurări sociale este reglementat prin legi speciale.

Astfel, Colegiul notează că, deși Constituția este legea care urmează a fi aplicată primordial în condițiile din speță, totuși aceasta nu este o lege specială, materială, prin prisma exclusivă a căreia ar putea fi judecat fondul cauzei și verificat faptul dacă reclamanta Svetlana Olărescu îndeplinește condițiile pentru a dobândi dreptul la pensia de dizabilitate din cauza unei afecțiuni generale și sau dreptul la alocație socială de stat.

Or, în acest sens, legiuitorul a adoptat un șir de legi materiale care stabilesc cadrul legal al funcționării sistemului public de asistență și protecție socială și alte mecanisme statale de protecție socială a populației. Așa, condițiile în care o persoană poate dobândi dreptul la pensie sau poate beneficia de o alocație socială de stat sunt reglementate doar în legile organice, care sunt acte legislative ce reprezintă o dezvoltare a normelor constituționale și intervin în domeniile înguste de reglementare și expres prevăzute de Constituție.

În condițiile din speță este relevant că, reclamanta revendică în esență dreptul la alocația socială de stat, și anume cuantumul acestei alocații.

La aspectul dat este notabil că în sensul articolului 1 alin. (1) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, prezenta lege stabilește cadrul legal al funcționării sistemului public de pensii, precum și interacțiunea acestuia cu sistemul public de asigurări sociale și cu alte mecanisme statale de protecție socială a populației.

Astfel, deși Constituția Republicii Moldova consfințește dreptul la asistență și protecție socială, prin prisma articolului 2 alin. (1) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998, dreptul la pensie îl are persoana domiciliată în Republica Moldova care îndeplinește condițiile prevăzute de prezenta lege.

Este remarcabil că unul din scopurile Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 este de a asigura echitatea în rândul beneficiarilor de pensii și racordarea normelor de pensionare în vederea asigurării egalității de șanse.

Astfel, dreptul la pensie nu poate fi interpretat în sensul garantării unui anumit quantum al dreptului patrimonial, ci plata acestuia ca un drept câștigat. Or, sistemul public de asigurări sociale este bazat pe principiul obligativității, contributivității și solidarității între generații.

În primul rând, principiul contributivității presupune că fondurile de asigurări sociale sunt constituite în baza contribuțiilor, datorate de persoanele fizice și persoanele juridice participante la sistemul public de asigurări sociale. La rândul său principiul egalității prezumă un tratament nediscriminatoriu în sistemul public de asigurări sociale pentru toți participanții la acesta.

În această consecvență se deduce că drepturile de asigurări sociale se cuvin fiecăruia numai în funcție de contribuțiile de asigurări sociale plătite, iar pentru aceasta au fost legiferate mecanismele de dobândire a dreptului la pensie sau de o alocație socială de stat.

Respectiv, la judecarea cauzei în fond instanțele de judecată trebuie să stabilească și să aplice exact normele legale pertinente speței, care stipulează mecanismul de protecție socială la care pretinde reclamanta și să verifice prin prisma acestor legi materiale dacă Svetlana Olărescu întrunește condițiile impuse de legiuitor pentru a beneficia de o astfel de asistență socială.

Astfel, mecanismul de dobândire a dreptului la pensia de dizabilitate din cauza unei afecțiuni generale este reglementat de Capitolul II Secțiunea 3 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii. Prin urmare, instanța de apel trebuia să verifice dacă Svetlana Olărescu întrunește condițiile de stabilire a pensiei de dizabilitate prin prisma articolelor 19 și 20 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, și în special stagiul de cotizare pentru pensia de dizabilitate.

Or, conform articolului 20 alin. (1) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii (în redacția în vigoare la 13 aprilie 2017), asiguratul încadrat într-un grad de dizabilitate cauzată de o afecțiune generală beneficiază de o pensie de dizabilitate dacă îndeplinește condițiile de stagiul de cotizare, în raport cu vârsta la data constatării dizabilității: până la 23 de ani 2 ani stagiul de cotizare; 23-29 de ani 4 ani stagiul de cotizare; 29-33 de ani 7 ani stagiul de cotizare; 33-37 de ani 10 ani stagiul de cotizare; 37-41 de ani 13 ani stagiul de cotizare; peste 41 de ani 15 ani stagiul de cotizare.

În coroborare cu norma precitată, articolul 7 alin. (1) din Legea nr. 499 din 14 iulie 1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni (în

redacția în vigoare la 13 aprilie 2017) stipulează că, alocația pentru persoanele cu dizabilități severe, accentuate și medii, inclusiv pentru persoanele cu dizabilități din copilărie, precum și pentru copiii cu dizabilități severe, accentuate și medii, se stabilește în cazurile când persoanele indicate nu beneficiază de dreptul la pensie de asigurări sociale de stat și nu se află la întreținerea deplină a statului.

Sub acest aspect Colegiul consideră că instanța de apel nu a verificat și nu a stabilit cert obiectul material al prezentei acțiuni de contencios administrativ, conturând faptele juridice prin care se justifică pretențiile Svetlanei Olărescu. Or, acestea au o importanță majoră pentru stabilirea cadrului legal aplicabil în speța deferită judecătii.

La capitolul dat instanța de recurs atestă că, instanța de apel nu a dat nicio apreciere faptului că, prin cererea din 13 aprilie 2017 reclamanta Svetlana Olărescu a solicitat CTAS Centru stabilirea, calcularea și achitarea pensiei de dizabilitate. La fel, prin cererea prealabilă Svetlana Olărescu a solicitat anularea deciziei CTAS Centru privind refuzul stabilirii pensiei, cu stabilirea pensiei de dizabilitate (f.d. 15).

Distinct acestor circumstanțe, înaintând prezenta acțiune în instanța de contencios administrativ, reclamanta Svetlana Olărescu a revendicat „recunoașterea drept ilegală Decizia nr. 91/2017/26109 din 01 august 2017 emisă de CTAS Centru în partea stabilirii alocației sociale de stat în sumă de 215,53 de lei; și obligarea CNAS să-i recalculeze și să-i achite alocația socială de stat, ca persoană cu dezabilitate accentuată, începând cu data de 13 aprilie 2017”.

Sub acest aspect reclamanta a considerat că, mărimea alocației în sumă de 215,53 de lei nu este calculată corect, deoarece în stagiul de cotizare nu i-a fost inclusă perioada de muncă în colhoz, fără care într-adevăr nu acumulează stagiul de 13 ani.

În această consecvență, instanța de apel trebuia să stabilească cu certitudine acordarea cărui anume drept social îl revendică reclamanta Svetlana Olărescu, de a beneficia de pensie de dizabilitate sau de alocație socială de stat. Or, doar în urma acestei operațiuni procedurale putea fi stabilită legea materială care guvernează raportul juridico-litigios, și anume sau Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii sau Legea nr. 499 din 14 iulie 1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni.

La aspectul dat urmează a fi notat faptul că, în situația în care reclamanta Svetlana Olărescu își manifestă dezacordul cu actul administrativ doar în partea cuantumului alocației sociale de stat, Curtea de apel Chișinău trebuia să dea un răspuns bine motivat apelantului CNAS la întrebarea de ce în condițiile speței nu sunt aplicabile prevederile articolului 8 lit. a) din Legea nr. 499 din 14 iulie 1999 (în redacția în vigoare la 13 aprilie 2017) coroborate cu articolul 4 din Legea bugetului de stat pentru anul 2017 nr. 279 din 16 decembrie 2016, Legea nr. 133 din 13 iunie 2008 cu privire la ajutorul social și Hotărârea Guvernului nr. 154 din 15 martie 2017 cu privire la indexarea prestațiilor de asigurări sociale și a unor prestații sociale de stat.

Cu titlu subsecvent, instanța de recurs constată că nici prima instanță, nici instanța de apel nu au verificat și nu s-au pronunțat în privința faptului dacă în partea pretenției cu privire la „obligarea recalculării și achitării alocației sociale de

stat” a fost respectată procedura prevăzută prin lege de soluționare prealabilă a cauzei pe cale extrajudiciară.

Or, conform articolului 14 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ (în vigoare până la 01 aprilie 2019) persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ va solicita, printr-o cerere prealabilă, autorității publice emitente, în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, revocarea, în tot sau în parte, a acestuia, în cazul în care legea nu dispune altfel.

Astfel, instanțele de fond nu au răspuns la întrebarea dacă dreptul la pensie de dizabilitate și dreptul la alocație socială de stat sunt echivalente și dacă în aceste condiții trebuia ori nu reclamanta să respecte procedura prealabilă pentru fiecare în parte din aceste drepturi sociale revendicate.

În această consecvență se profilează și netemeinicia concluziei instanței de apel precum că „o interpretare diferită a normelor indicate în Deciziei CNAS nr.0-1677/17 este inadmisibilă, deoarece contravine principiului securității raporturilor juridice”. Or, securitatea raporturilor juridice, în esență, reprezintă situația de certitudine juridică care se extinde în viitor și este în favoarea unei persoane bazată, de obicei pe un act judecătoresc, ori pe un alt eveniment ori act ca izvor de drept, indiferent de natura juridică a acestora.

De obicei, securitatea raporturilor juridice se referă la o situație când o chestiune a fost soluționată și nu mai implică o nouă reexaminare.

Respectiv, securitatea raporturilor juridice nu vizează drepturi litigioase sau care nu au fost soluționate definitiv sau care sunt pe rol, cu excepția situației când soluția este rezonabil previzibilă fie rezultând din coerența practicii ori în baza unei norme de lege clare și previzibile.

Ipotezele relevate supra cu privire la esența principiului securității raporturilor juridice profilează incertitudinea concluziei deduse de instanța de apel, or, presupusa interpretare de către o autoritate publică dată unei norme legale, diferit cât sensul real al acesteia norme, nu constituie o încălcare a securității raporturilor juridice.

Or, încălcarea securității raporturilor juridice constituie invalidarea acelei certitudini care rezultă într-o soluție contrară beneficiului persoanei sau situația când soluția nu a fost re-versată legal, dar a pierdut din efectele sale încât a afectat în esență beneficiul de care se bucură persoană.

Complementar ipotezelor descrise supra Colegiul deceslează că, instanța de apel a lăsat fără apreciere procesul-verbal al ședinței de judecată din 07 decembrie 2017 petrecută în Judecătoria Chișinău, sediul Centru (f.d. 26-27). Or, din analiza acestuia se desprinde că pe fila a doua a procesului-verbal, la rubrica „numele și prenumele președintelui de judecată, judecătorului care semnează procesul-verbal” este înțeles, fixat cu ajutorul unei materii cleioase, un fragment de hârtie prin care a fost modificat numele și prenumele judecătorului care a prezidat ședința de judecată și care a semnat olograf procesul-verbal.

În atare circumstanțe Curtea de Apel Chișinău avea obligația pozitivă de a supune unei verificări procesul-verbal al ședinței de judecată din 07 decembrie 2017 petrecută în Judecătoria Chișinău, sediul Centru, și a se expune în privința integrității acestuia. Or, în conformitate cu articolul 275 alin. (5) din Codul de procedură civilă (în redacția în vigoare la 07 decembrie 2017) [...] modificările,

rectificările și completările procesului-verbal se menționează în el și se certifică de președinte și grefier prin semnătură.

Astfel, Colegiul constată că, distinct obligațiunilor sale, instanța de apel s-a abținut de a efectua un control judiciar amplu al hotărârii date în prima instanță, precum și a acțiunilor procedurale efectuate de către Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

Corelând constatările descrise supra, Colegiul ajunge la concluzia că instanța de apel a judecat formal cauza, fapt ce constituie o violare a articolului 6 §1 CEDO și a dreptului apelanților la un proces echitabil. Or, articolul 373 alin. (5) din Codul de procedură civilă prescrie în mod imperativ că, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

La aspectul dat este imperioasă jurisprudența CtEDO în cauza Hiro Balani vs Spania, în care Înalta Curte a notat că, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a articolului 6 §1 din CEDO.

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce în speță lipsește.

La caz este evident că, circumstanțele constatate de instanța de apel nu conțin o argumentare clară, bazată pe suportul probator existent la materialele cauzei, din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției emise. Or, instanța de apel s-a abținut de a da răspuns la întrebările formulate de apelant în cererea de apel.

În circumstanțele date, instanța de recurs este în dificultate de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea soluții date de Curtea de Apel Chișinău și de a verifica temeinicia și legalitatea acestei soluții.

Coroborând circumstanțele ce preced, instanța de recurs conchide temeinicia recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 18 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, deoarece soluția instanței de apel este bazată pe neelucidarea circumstanțelor speței și este adoptată cu încălcarea normelor de drept material.

Dat fiind faptul că instanța de apel a emis o decizie neîntemeiată, dictată de concluzii nemotivate și nu a elucidat toate circumstanțele pertinente speței, iar lichidarea acestor lacune în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, completul specializat pentru examinarea cauzelor de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia necesității admiterii recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, cu casarea integrală a deciziei din 18 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și restituirea cauzei instanței de apel, pentru o nouă judecare în ordine de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de circumstanțele constatate și concluziile deduse de instanța de recurs și, reexaminând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată cu respectarea normelor de drept material și

procedural pertinente speței, precum și cercetarea multiaspectuală a suportului probator și să răspundă la toate argumentele invocate în apel.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) și art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea cauzelor de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se casează integral decizia din 18 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și se restituie cauza la Curtea de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Mariana Pitic

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Tamara Chișca-Doneva